

Mol, Postelarenweg

Archeologienota: Programma van maatregelen.

Rapport Nr. 0775

Titel

Archeologienota Mol, Postelarenweg: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Jasmien Van Bavel & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2021-487

Projectnummer Onroerend Erfgoed

20211304

Plaats en datum

Beerse, 30 september 2021

INHOUD

1	Administratieve gegevens	3
1	Gemotiveerd advies	4
1.1	Aanleiding vooronderzoek	4
1.2	Resultaten vooronderzoek	4
1.3	Keuze vervolgonderzoek	6
1.3.1	Onderzoek zonder ingreep in de bodem	6
1.3.2	Onderzoek met ingreep in de bodem	7
2	Programma van maatregelen	8
2.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	11
2.2	Onderzoekstechnieken proefsleuven	13
2.2.1	Algemene bepalingen	13
2.2.2	Specifieke methodologie	13
2.3	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk	16
3	Lijst met figuren	17
4	Bibliografie	17

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENEN

Projectcode J. Verrijckt		2021-487
Projectcode Onroerend Erfgoed		20211304
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Mol
	Straat	Postelarenweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Mol
	Afdeling	4
	Sectie	F
	Percelen	165A, 166C en 174A
Coördinaten	Noordoost	X: 201998,78 Y: 209663,62
	Noordwest	X: 201965,29 Y: 209661,16
	Zuidoost	X: 202075,19 Y: 209483,34
	Zuidwest	X: 202023,89 Y: 209457,89
Oppervlakte plangebied		Ca. 9.081 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 9.081 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande nieuwbouw aan de Postelarenweg aan de Postelarenweg in Mol. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

1.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologische erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Mol. Er zijn weinig gegevens bekend over de oudste bewoningsgeschiedenis van Mol. In Wezel zijn enkele toevalsvondsten van lithisch materiaal aangetroffen. Te Postel werden grafheuvels terug gevonden. Deze vondsten wijzen in de richting van vroege menselijke aanwezigheid. Vermoedelijk verbleven prehistorische nomaden op de hoger gelegen delen in zowel het centrum van Mol als de gehuchten. Het dorpsplein van Mol heeft de vorm van een langgerekte driehoek en is hierdoor als Frankisch dorpsplein geïnterpreteerd. Dergelijke driehoekige pleinen zijn in al de oude Molse wijken terug te vinden. Oorspronkelijk telde Mol zes wijken of gehuchten, de zogenaamde "heerdgangen": Plaats (centrum), Ezaart, Stokt, Genegoor (= Goor) met Achterbos, Sluis en Ginderbuiten. Elk van deze zes wijken vormde een aparte eenheid met eigen vertegenwoordiging in het lokale bestuur. Mol-Plaats profileerde zich vrij snel als hoofdplaats, voornamelijk wegens de centrale ligging. Op historisch kaartmateriaal tot op heden is het plangebied steeds in gebruik als akkerland. Er wordt geschat dat het plangebied vanaf de 12de-13de eeuw ontgonnen is geweest waarbij het nadien altijd landbouwgrond is geweest.¹ De verwachting op archeologische sites uit de late middeleeuwen tot en met nieuwste tijd wordt bijgevolg laag geacht.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 25 en 30 m +TAW. Het plangebied bevindt zich op een hoger gelegen deel waarbij ten zuiden van het plangebied, op ca. 933 m, de vallei van de Molse Nete aanwezig is. Deze waterloop is een aftakking van de Grote Nete. Op microschaal situeert het plangebied zich op ca. 29,5 m +TAW. Er zijn geen grote niveauverschillen aanwezig binnen het plangebied. Er kan worden aangenomen dat het plangebied een vrij recht reliëf kent. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als een Zbmy-bodem. Deze bodem is een droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont, ook wel een plaggenbodem genoemd. Onder het plaggendek komt een begraven profiel voor, meestal een podzol of een verbrokkelde textuur B-horizont. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm -mv.² Gelet op de landschappelijke ligging, hoger gelegen deel met op enige verre afstand tot een waterloop en waarbij in de buurt geen vennen en/of waterlopen worden afgebeeld op het historisch kaartmateriaal en bodemkaart, is er een lage verwachting voor steentijdartefactensites aanwezig. Doordat er geen sprake is van een plaggenbodem, is de kans op het aantreffen van intact bewaarde artefactenvindplaatsen uit de

¹ Informatie verkregen via Bart Swusten, archivaris van de dienst erfgoed van de gemeente Mol.

² <https://www.geopunt.be/Bodemkaart>. (Geraadpleegd op 30/09/2021).

vroege prehistorie (steentijd) laag. Op basis van de hogere ligging wordt er een eerder hoge verwachting gesteld voor sporensites. Daar er een plaggenbodem aanwezig is, zijn deze mogelijk goed afgedekt.

Uit een proefsleuvenonderzoek in de dichte omgeving van het plangebied is afgeleid dat er een afgetopte B-horizont aanwezig is. Uit controleboringen is echter afgeleid dat er nog wel een intacte B-horizont aanwezig is. Hier wordt dan ook verder vervolgonderzoek geadviseerd in eerste instantie onder de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er verder nog bewoningssporen en resten aangetroffen uit de ijzertijd. Verder onderzoek in een deel van het terrein werd dan ook geadviseerd. Echter is het uiteindelijk niet opgegraven, maar vrijgegeven omwille van het feit of het effectief ging over antropogene en/of natuurlijke sporen en de bewaringstoestand van deze sporen.³ Of dit ook geldt voor het plangebied is onbekend. Via Bart Swusten (archivaris van de dienst erfgoed van de gemeente Mol) en de gegevens uit het bureauonderzoek is er op het terrein mogelijk nog bewoning aanwezig uit (of vanaf) de ijzertijd (tot en met de volle middeleeuwen).

De ruime omgeving rondom het plangebied kent verscheidene archeologische en historische locaties. De ruime omgeving rondom het plangebied kent verscheidene archeologische en historische locaties. Het merendeel van deze CAI-meldingen heeft betrekking tot historische locaties zoals schansen, een kerk, kapellen, woonhuizen, etc. Deze meldingen hebben betrekking op historische studies, kaartstudie en erfgoedonderzoeken. Verder zijn er nog meldingen die betrekking hebben op sporen in de vorm van paalkuilen en kuilen uit de ijzertijd (vroege en midden), Romeinse periode, middeleeuwen (vroege, volle en late), nieuwe en nieuwste tijd. Ook aardewerk uit deze periodes zijn aangetroffen. Deze meldingen hebben eerder betrekking op archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem. De meldingen die tevens op een hoger gelegen deel liggen als het plangebied betreffen archeologische resten en sporen aangetroffen uit de bronstijd, ijzertijd en nieuwe tijd. De archeologische resten uit de nieuwe tijd hebben eerder betrekking op historische bebouwing. Meer richting de vallei van de Molse Nete zijn er archeologisch resten en sporen aangetroffen uit de middeleeuwen en nieuwe tijd. Ook historische bebouwing uit de nieuwe tijd is op deze locatie aanwezig. In de buurt hebben reeds enkele archeologische onderzoeken plaatsgevonden die archeologische sporen en resten uit verscheidene tijdperiodes hebben aangetroffen. Er kan, op basis van de eerste resultaten, worden aangenomen dat het plangebied mogelijks een aantrekkelijke plaats is voor vroege menselijke bewoning. De kans op het aantreffen van archeologische sites uit de nieuwe en nieuwste tijd wordt eerder laag geacht daar het plangebied geen historische bebouwing kent. De kans op het aantreffen van steentijdartefactsites wordt tevens op basis van de archeologische en historische gegevens ook eerder laag geacht.

De opdrachtgever plant op het terrein een nieuwbouw. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. Binnen het terrein worden er twee appartementsblokken en enkele nieuwbouwwoningen gebouwd. De appartementsblokken van ca. 526 m² en 551 m² worden voorzien van ondergrondse parking met een diepte van ca. 3,75 m -mv. De inrit is voorzien langs de Groeneweg. De nieuwbouwwoningen van ca. 80 m² zullen geen ondergrondse kelder hebben en zullen worden gefundeerd op ca. 70 cm -mv (vorstvrije diepte). Mogelijks zullen zij eventueel een kruipkelder van ca. 1 m -mv bezitten, maar dit is nog niet zeker. De nieuwbouwwoningen zijn bereikbaar via de Postelarenweg. Fietzers en (hulp)diensten hebben een doorgang naar de Groeneweg via de appartementsblokken. Deze doorgang is een overdracht naar openbaar domein. De wegenis zal een bodemopbouw kennen van ca. 50 cm -mv. Er zullen ook enkele parkeerplaatsen en fietsenstallingen worden voorzien. Deze zullen een bodemingreep hebben van ca. 50 cm -mv. In totaal zal er aan 2.347 m² verharding worden voorzien. Daarnaast zal er een wadi en/of vijver van ca. 440 m² worden aangelegd met een diepte tussen ca. 1 en 1,50 m -mv. Verder zullen er ook ondergrondse nutsvoorzieningen worden aangelegd. De diepte en de locatie is

³ Informatie verkregen door Alde Verhaert, erfgoedconsulent van het Agentschap Onroerend Erfgoed van de provincie Antwerpen.

onbekend, maar er kan een diepte van ca. 1 m -mv worden aangenomen. Tot slot zal er nog groenaanleg (ca. 4.192 m²) gebeuren rondom de appartementsblokken en zullen de woningen een tuinzone kennen. Deze zones zullen een minimale bodemingreep met zich meebrengen.

Op basis van bovenstaande gegevens is er een lage archeologische verwachting toe te schrijven voor sites uit de steentijd. De verwachting voor sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen (vroeg en volle middeleeuwen) is eerder hoog. Er is een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden.

1.3 Keuze vervolgonderzoek

1.3.1 Onderzoek zonder ingreep in de bodem

GEOFYSISCH ONDERZOEK

Het is niet nuttig om geofysisch onderzoek toe te passen binnen het plangebied. Geofysisch onderzoek spoort anomalieën in de bodem op. Doordat de te verwachten archeologische resten bestaan uit grondsporen of vondsten zullen de resultaten van een geofysisch onderzoek niet afdoende zijn om eventuele sites op te sporen of te interpreteren.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein.

Geofysisch onderzoek is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat het niet noodzakelijk is om geofysisch onderzoek uit te voeren in het plangebied. Doordat de te verwachten archeologische resten bestaan uit grondsporen of vondsten zullen de resultaten van een geofysisch onderzoek niet afdoende zijn om eventuele sites op te sporen of te interpreteren. Om eventuele resultaten te verifiëren zal een vooronderzoek met ingreep in de bodem steeds noodzakelijk zijn.

VELDKARTERING

Het is niet nuttig een veldkartering uit te voeren binnen het plangebied. Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland. Hierdoor is er geen zichtbaarheid voor eventuele vondsten die aan de oppervlakte terug te vinden zijn. Tevens kunnen de resultaten van de veldkartering geen sluitend antwoord bieden op de aanwezigheid van intacte archeologische vindplaatsen. In se zijn alle archeologische vindplaatsen die aan de oppervlakte terug te vinden zijn reeds (gedeeltelijk) verstoord.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein.

Een veldkartering is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat de resultaten uit een veldkartering niet garant staan voor een goede bewaring van een archeologische site. Om eventuele resultaten te verifiëren zal een vooronderzoek met ingreep in de bodem steeds noodzakelijk zijn.

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

Het is nuttig een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren binnen het plangebied. Een landschappelijk bodemonderzoek is een toetsing van de gegevens omtrent de bodemopbouw zoals beschreven op de bodemkaart van Vlaanderen. Volgens de bodemkaart is binnen het plangebied een plaggenbodem aanwezig. Door de landschappelijke ligging en plaggenbodem is er geen

steentijdverwachting. Daarom kan een beter beeld van de bodemopbouw verkregen worden bij een proefsleuvenonderzoek.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een landschappelijk bodemonderzoek kan pas uitgevoerd worden van zodra duidelijkheid is of de omgevingsvergunning bekomen wordt.

Een landschappelijk bodemonderzoek is niet schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een landschappelijk bodemonderzoek niet noodzakelijk is. Een dergelijk onderzoek is de beste en goedkoopste manier om gegevens te verkrijgen over de bodemopbouw en bodembewaring. De reden hiervoor is een lage steentijdverwachting en een hoge verwachting voor sporensites. Daar het landschappelijk bodemonderzoek geen sporensites kan onderzoeken, is dit kosten-baten niet interessant. Op basis van de bodemkundige gegevens verkregen uit het landschappelijke bodemonderzoek dient beslist te worden welke overige vervolgonderzoeken noodzakelijk zijn.

1.3.2 Onderzoek met ingreep in de bodem

VERKENNEND OF WAARDEREND ARCHEOLOGISCH BOORONDERZOEK, PROEFPUTTEN ONDERZOEK IN FUNCTIE VAN ARTEFACTENSITES

Het is niet nuttig een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputten onderzoek in functie van artefactensites uit te voeren, daar er geen steentijdverwachting is.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputtenonderzoek in functie van artefactensites kan pas uitgevoerd worden van zodra de landschappelijke boringen uitgevoerd zijn én uit de resultaten hiervan blijkt dat er een intacte paleobodem bewaard is.

Een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputten onderzoek in functie van artefactensites booronderzoek is schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputtenonderzoek in functie van artefactensites noodzakelijk is indien blijkt dat er een paleobodem bewaard is. Echter wordt er geen steentijdverwachting gesteld. Bijgevolg is dit onderzoek kosten-baten niet interessant.

PROEFSLEUVENONDERZOEK

Het is nuttig een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Een proefsleuvenonderzoek is bij uitstek de manier om sporensites op te sporen.

Het is niet mogelijk om deze methode toe te passen op het terrein. Een proefsleuvenonderzoek kan pas uitgevoerd worden van zodra het terrein volledig toegankelijk is.

Een proefsleuvenonderzoek is schadelijk voor het bodemarchief binnen het plangebied. Het is echter wel de enige methode om sporensites op te sporen en te waarderen.

Een kosten-batenanalyse toont aan dat een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk is om aan te tonen of er al dan niet sporensites aanwezig zijn binnen de contouren van het plangebied.

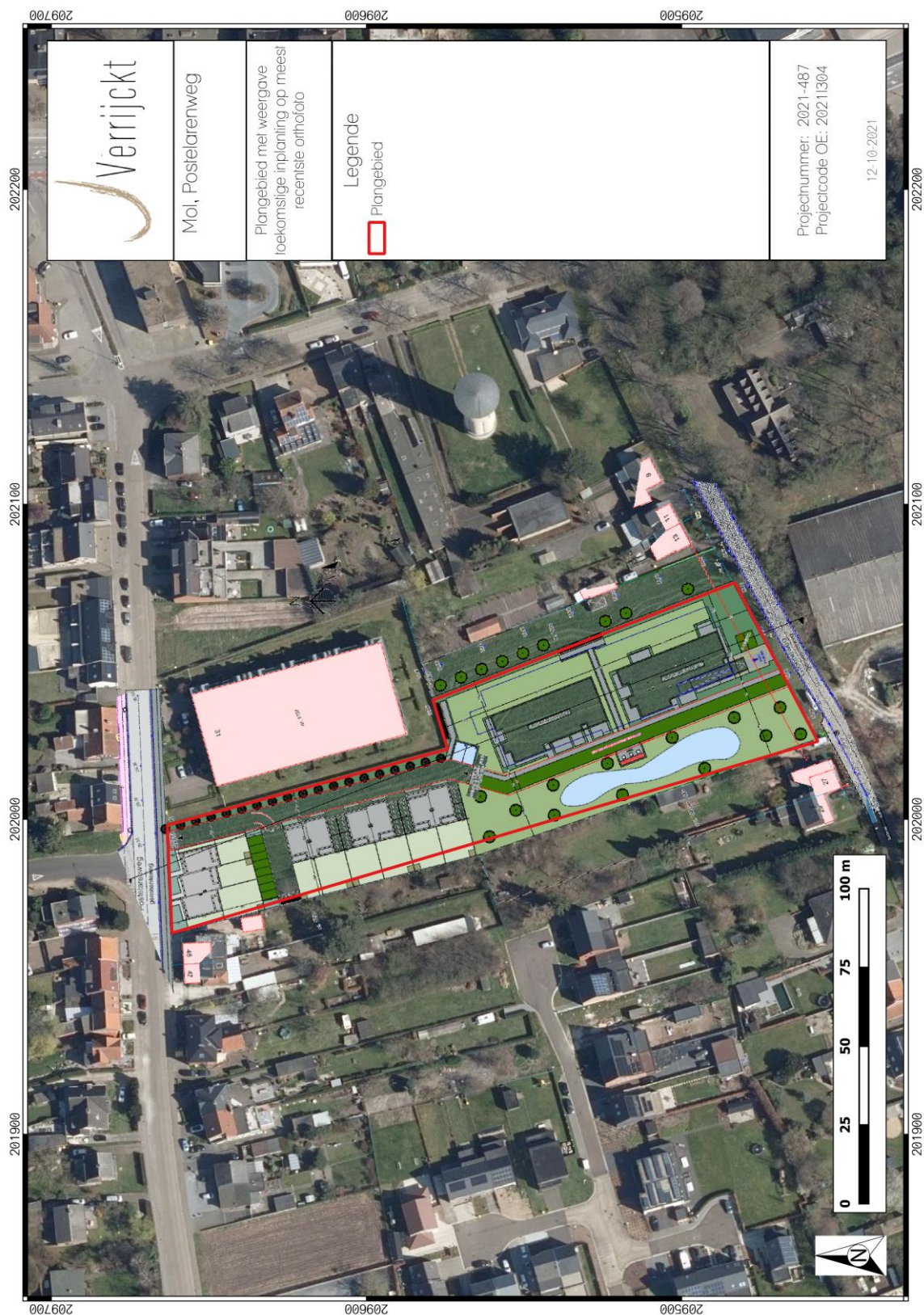
Op basis van de uitgevoerde bureaustudie wordt door J. Verrijckt BV een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven geadviseerd.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit bovenstaande gegevens adviseert J. Verrijckt Bvba een vervolgonderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek

Vóór aanvang van het vooronderzoek dient het terrein vrij toegankelijk te zijn.

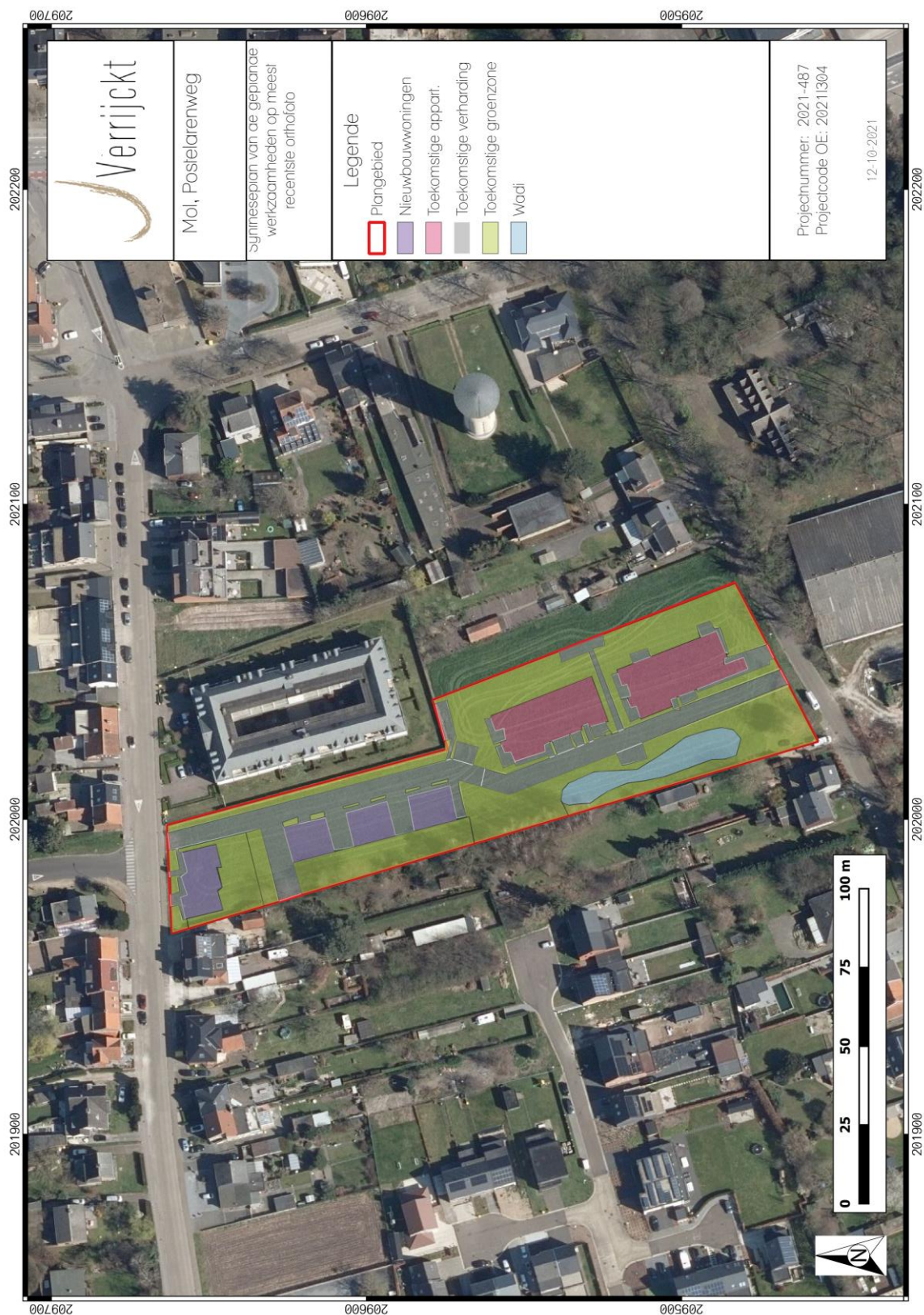
In totaal dient ca. 9.081 m² onderzocht te worden.

Figuur 1: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁴ op orthofoto.⁵

⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁵ AGIV 2018e

Figuur 2: Syntheseplan van de geplande werken op orthofoto.⁶

⁶ AGIV 2021e

2.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven, heeft tot doel om archeologische sites op te sporen, hun bewaringstoestand en eventuele bedreiging te evalueren.

Het uit te voeren onderzoek dient in uitgesteld traject uitgevoerd te worden, aangezien het onderzoek pas mogelijk zijn na het bekomen van de omgevingsvergunning.

Dit houdt allereerst in dat het aanvullend vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven op een later tijdstip uitgevoerd dient te worden.

Bij het verder archeologisch onderzoek dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

Bodem en paleolandschap

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?
 - o Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
 - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
 - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?

- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle - archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
- Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en bewaringstoestand van de archeologische waarden in het plangebied. Hieraan dient een advies gekoppeld te worden voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ.

2.2 Onderzoekstechnieken proefsleuven

2.2.1 Algemene bepalingen

Een proefsleuvenonderzoek is bij uitstek de methode om archeologische sporensites te onderzoeken. Hierbij worden transecten doorheen het landschap aangelegd tot op het eerste relevante archeologische niveau.

De algemene bepalingen van een proefsleuvenonderzoek, zoals vastgesteld in de Code van Goede Praktijk zijn hier van toepassing.

De sleuven dienen ingeplant te worden volgens de helling van het terrein. Op deze manier maken de sleuven een transect op het landschap.

Algemeen worden proefsleuven aangelegd door middel van parallelle sleuven met een tussenafstand van maximum 15 m. De sleuven dienen tussen 1,80 m en 2 m breed te zijn. De ideale dekingsgraad van de sleuven ligt tussen 10 en 15% van het plangebied. Statistisch onderzoek en simulaties van sleuven op verschillende soorten vindplaatsen met diverse omvang hebben aangetoond dat met een dichtheid van 10% ongeveer 95% van alle vindplaatsen met een minimum omvang van 5 m in diameter worden opgespoord. Hierbij geldt dat de kans dat lineaire structuren worden gemist groter is indien sleuven parallel in dezelfde richting worden gelegd. Om de trefkans op dergelijke structuren te vergroten, dienen dwarssleuven en/of kijkvensters te worden aangelegd.⁷

Volgens de Code Goede Praktijk dient de dekingsgraad van een proefsleuvenonderzoek 10% van het gehele terrein te bedragen. Dit dient aangevuld te worden met kijkvensters tot er een dekingsgraad van 12,5 %.

2.2.2 Specifieke methodologie

Binnen het plangebied worden er drie proefsleuven aangelegd met een noord-zuid oriëntatie. In totaal wordt er 472 lopende meter proefsleuven aangelegd. Dit komt overeen met ca. 944 m² sleuven wat in totaal ca. 10,7% is van de totale onderzoeksoppervlakte (ca. 9.081 m²). De proefsleuven worden, indien nodig, aangevuld met kijkvensters zodat een totale dekking van 12,5% van de totale te onderzoeken oppervlakte bekomen wordt. Deze kijkvensters worden dusdanig aangelegd dat een duidelijk beeld verkregen wordt omtrent de aan- of afwezigheid, bewaring en aard van eventuele archeologische sites.

De aanleg van deze sleuven gebeurt met een graafmachine met een gladde graafbak van 1,80 m tot 2 m breed. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart geregistreerd en gewaardeerd.

Een selectie van de sporen wordt gecoupeerd, zodat een beantwoording van de onderzoeksvragen mogelijk is. In diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring geplaatst om een evaluatie van de bewaringstoestand en type van spoor mogelijk te maken. Per sleuf wordt machinaal een profielput aangelegd. Deze profielputten worden door een aardkundige beschreven conform de code goede praktijk.

⁷ BORSBOOM & VERHAGEN 2012, 22-33

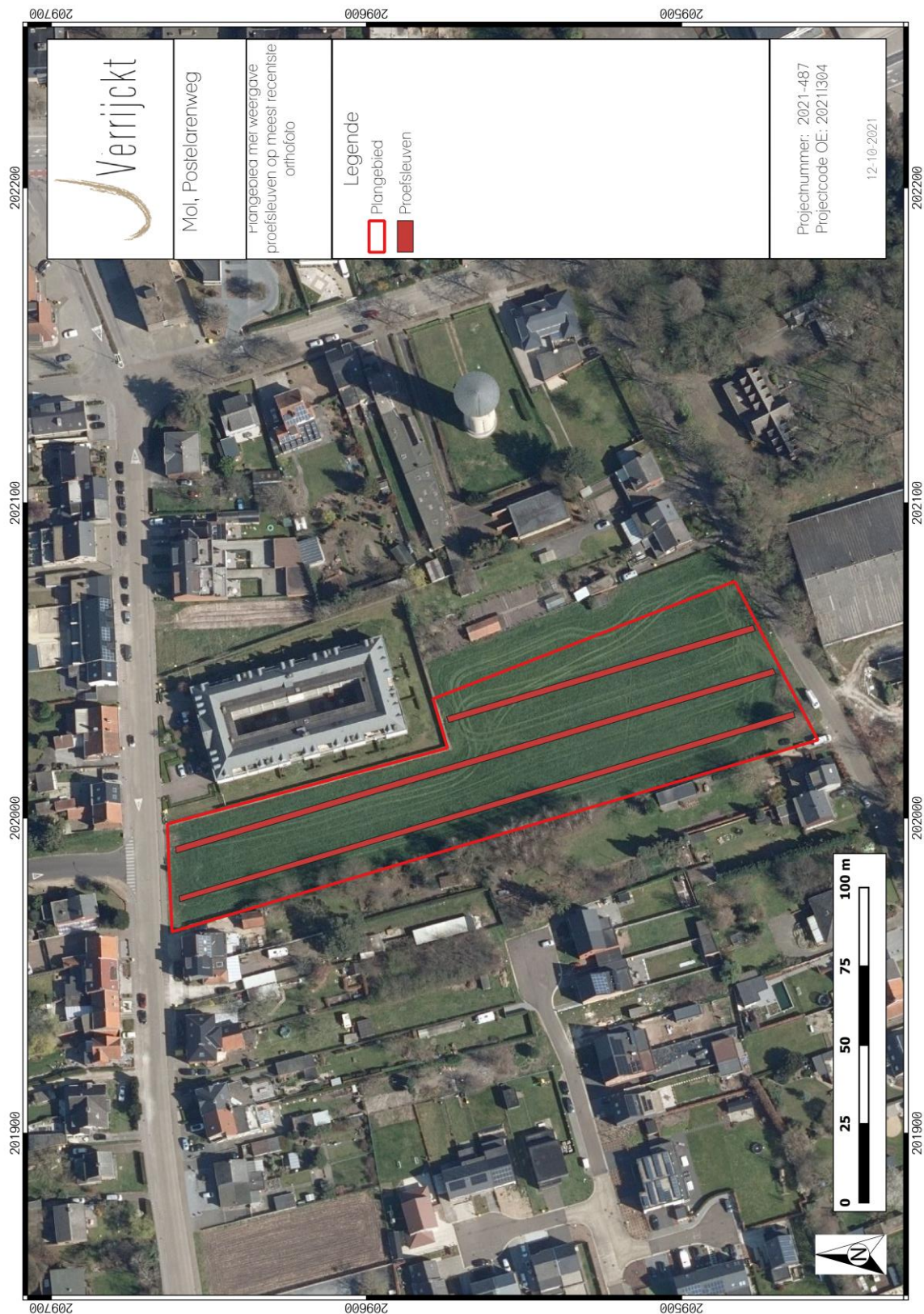
Alle sporen worden onderzocht door middel van een metaaldetector. Hierbij wordt geregistreerd welke sporen een signaal geven. Eventuele vondsten die zich aan de oppervlakte bevinden of aan het licht komen tijdens het couperen worden ingezameld.

Gelet op de archeologische verwachting is de aanwezigheid van een prehistorische site weinig waarschijnlijk, maar kan nooit worden uitgesloten. Hierdoor dient tijdens de graafwerken aandacht te worden geschonken aan eventuele concentraties van lithische artefacten. Indien er lithische artefacten worden aangetroffen, moet er een inschatting worden gemaakt of het om verspreide, losse vondsten gaat of om concentraties van lithisch materiaal. Steentijdartefacten worden individueel ingemeten, ingezameld en bestudeerd door een specialist.

Na afloop van het proefsleuvenonderzoek worden alle aangelegde sleuven en kijkvensters gedicht. Hierbij mag de graafmachine niet over de aangelegde vlakken rijden. Kwetsbare sporen (bijvoorbeeld graven) worden afgedekt door een doek of plastic en worden op een hoger liggend niveau gemarkeerd (bijvoorbeeld door een houten paaltje). Hierdoor kunnen deze sporen bij een eventueel vervolgonderzoek snel opgespoord worden en gevrijwaard worden van eventuele verstoringen.

De veldwerkleider moet voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de Code Goede Praktijk. Tevens dient de veldwerkleider te beschikken over 150 dagen veldwerkervaring op landelijke sites in de Kempen.

Het onderzoek is succesvol wanneer een gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aan- of afwezigheid, de aard en omvang van een archeologische site.

Figuur 3: Sleuvenplan.

2.3 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto.	9
Figuur 2: Synthesepan van de geplande werken op orthofoto.	10
Figuur 3: Sleuvenplan.....	15

4 BIBLIOGRAFIE

- BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek* (IVO-P). SIKB
- HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERWYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.
- TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.
- VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.
- VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.
- Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.